

Tjörns Naturskyddsförening

Verksamhetsberättelse för 2021

Tjörns Naturskyddsförening (TNF) utgör en krets av Naturskyddsföreningen, som sammanlagt hade cirka 198 932 medlemmar under 2021. TNF har under året haft totalt 409 medlemmar (280 fullbetalande, 1 hedersmedlem och 128 familjemedlemmar). Lokalt innebär detta en liten ökning från 400 medlemmar föregående år.

Styrelsen har under 2021 bestått av ursprungligen 11 styrelseledamöter (Mats Sjöberg har lämnat styrelsen under året). Styrelsen har träffats 12 gånger på ordinarie styrelsemöten (210128, 210224, 210323, 210422, 210525, 210617, 210708 (extra), 210818, 210914, 211012, 211118, och 211215) och dessutom har olika mindre arbetsgrupper träffats däremellan. Representanter från TNF har också träffat företrädare för Klädesholmens Intresseförening för att samtala om de havsbaserade vindkraftsprojekten, och haft kontakter med olika tjänstepersoner i kommunens förvaltningar. Mötena har ägt rum både som normala fysiska möten och via webben. Gruppernas arbete redovisas nedan.

Slätter på gården Änga, Härön är en årlig tradition som lockar alla åldrar.

Tjörns naturskyddsförening har under 2021 haft fem arbetsgrupper som arbetat med olika verksamhetsområden: programgruppen, plangruppen, fågelgruppen, ängs- och hagmarksgruppen samt klimatgruppen.

Programgruppen

Under 2021 genomförde de planerade programpunkter som bedömdes säkra enligt rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten. Det innebär att inomhusaktiviteter delvis fick ställas in och utomhusaktiviteter anpassades vad gäller antal deltagare. Årsmötet hölls digitalt den 13 maj.

Strandstädningen i Brevik i mars samt alla rövningar under året kunde också genomföras, liksom det traditionsenliga slättergillet på Änga på Härön i juli. Blomstervandringarna på Björshuvudet och Härön på våren och sommaren blev glädjande nog också av, liksom ett tillfälle med skogsbad på Sundsby i april i samarrangemang med kommunen.

I september medverkade vi på skördemarknaden på Sundsby och geolog Karl-Ingemar Åhäll lärde oss om geologi på de kala klipporna på Åstol.

I oktober kom Svante Lysén till Tjörnsalen på kommunhuset i Skärhamn och visade och pratade om sin film *Bohuslän ett vresigt paradys*. Föreläsningen *Ett hållbart liv* med Johanna Ståhl kunde till slut äga rum, live på biblioteket i Skärhamn i november.

Ett aktivt år trots fortsatt pandemi och restriktioner som kommer och går och gör att vi behöver vara flexibla och anpassningsbara.

Filmvisning:

"Bohuskust - ett vresigt paradys"
av Svante Lysén

Onsdag 6 oktober kl 18.30
Skärhamns bibliotek

En naturdokumentär som söker bohuskustens själ under fyra årstider. Filmen tar med tittaren på en kajakpaddlars personliga färder och upplevelser i det unika kustlandskapet.

Filmen vill inspirera till egna upptäckter men handlar också om hur vi människor förstår naturen.

Anmälan till biblioteket tel: 0304-60 11 60
I samarbete med Tjörns Naturskyddsförening och Studieförbundet

TJÖRNS

BIBLIOTEKET

Föreläsning: Johanna Ståhl

Johanna berättar om boken "Ett hållbart liv - 365 råd" som hon skrivit tillsammans med Naturskyddsföreningen. Johanna berättar om hur man kan leva mer hållbart i en bredare bemärkelse.

Skärhamns bibliotek, 25 november kl 18

Anmälan, tfn: 0304-60 11 60 eller mail: bibliotek@tjorn.se

Skogsbad

En utomhusaktivitet nära naturen. Certifierad naturpedagog leder oss att uppleva skogen och naturen på ett nytt sätt. Vi pratar om: I lagat tempo och öppnar våra sinnen med hjälp av naturen omkring oss.

Lördag 24 april, kl. 13-16

Anmälan till skogen: 19 april. Kostnad 100 kr, betalas på plats.
Max 8 deltagare och vi kommer att vara på säkerhetsavstånd åtminst 1,5 meter från varandra. Stövling vid överöverskyddet, Sundsby tätort.

Arrangör: Tjörns naturskyddsförening, Naturförbundet och Tjörns kommun

Anmälan till skogen: 19 april. Kostnad 100 kr, betalas på plats.
Max 8 deltagare och vi kommer att vara på säkerhetsavstånd åtminst 1,5 meter från varandra. Stövling vid överöverskyddet, Sundsby tätort.

Sundsby tätort

TJÖRNS

Ängs- och hagmarksgruppen

Gruppen har inbjudit allmänheten till tio hagmarksröjningar. Det har skett i Brevik, på Utänge Ö, Toftenäs, kommunens naturvårdsområde på Tuveslätt och Björshuvudet. Vid två tillfällen har vi röjt på Säby ö tillsammans med *Säby ös vänförening* där vi tagit fram gamla husgrunder.

På Utänge ö har vi lagt ner många extra timmar för röjning. Det har också pågått en botanisk inventering på Utänge ö med ett enastående resultat. 452 olika kärlväxter varav 33 rödlistade! Det är bland det bästa i Sverige. I området hittas ständigt nya arter, även vintertid. Senaste fyndet var vinterståndare av kustgentiana! Vi har även hittat ett stort antal arter vaxskivlingar varav minst fem är rödlistade. Viktiga fynd eftersom de är signalarter för naturbetesmarker. I kommande nummer av Svensk Botanisk Tidskrift presenteras Utänge ö och de fynd vi gjort där.

På Björshuvudet har hela området röjts, både av den vanliga gruppen och en hel del med ett extra gäng som har träffats varje tisdag. Det har återigen slagits rekord med 52 tusen gentianor! De har även spridit sig till nya områden där vi röjt.

Toftenäs naturreservat har blivit fint med framtagna stengärdesgårdar.

Skogsgruppen

Skogsgruppen har inte varit aktiv under 2021.

Fågelgruppen

Under 2021 gavs möjlighet för den fågelintresserade att söndagen efter Trettonhelgen tillsammans med deltagare från Göteborgs Ornitologiska förening få njuta av rastande vinterfåglar vid Mjörn och Stigfjordens kringliggande grunda vikar.

Som under tidigare år träffades även många fågelvänner en vardagskväll i veckan under våren (april – maj) och under sensommaren (juli – september) vid Breviks kiles fågelreservat. Under dessa kvällspass gavs en fin inblick över både bofasta som tillfälligt rastande arter. Av de sistnämnda utgör de arktiska vadarfågeln av olika slag en huvudattraktion för många inbiten "skådare" när de söker föda ute på lerbankarna i de grunda vattenområdena och de intilliggande välbetade strandängarna.

Rådande pandemisituation bidrog tyvärr till att "Vinterfåglar inpå Knuten" programmet detta år fick skrinläggas.

Rastande brushane i höstdräkt på väg söderut.

Plangruppen

Plangruppen har vid sina möten under 2021 bestått av 4-6 medlemmar som fortsatt arbetat med olika remisser från kommunen i plan- och byggfrågor och med att bevaka olika andra kommunala frågor. Plangruppen har haft gruppmöten inför de ordinarie styrelsemötena för att planera beslut, och bearbeta yttranden i frågor som gruppen arbetat med. Dessutom har gruppen haft ytterligare arbetsmöten 210202, 210420, 210428, 210601) Plangruppen har fått ett antal förhandsbesked på remiss, mestadels gäller det ansökningar om att få bygga utanför detaljplanlagda områden. För flera av dessa har TNF yttrat sig och i de flesta fall yrkat på avslag, ofta i samklang med kommunens tjänstemän och i överensstämmelse med gällande översiktsplan.

Skälen till TNFs negativa ställningstaganden beträffande utomplansbebyggelsen har bland annat varit att ett utspritt boende för lång tid binder Tjörns befolkning till en mer energiberoende, och därmed klimat-/miljöpåverkande, transportapparat. Andra skäl är kopplade till de svårigheter som

finns med tillfredsställande vatten- och avloppslösningar (brist på tjänligt vatten och ökad risk för bidrag till övergödning). Ibland ligger också den planerade bebyggelsen i närheten av stora naturvärden och kan medföra en förändrad landskapsbild, och ett fragmenterat ekosystem som försvårar ett antal arters spridning och näringssök, vilket hotar biodiversiteten. En bärande idé med plangruppens arbete har varit att påminna politiker och tjänstemän i kommunen om natur-, miljö- och klimatfrågor som påstås vara viktiga i den politiska retoriken. Plangruppen har fortsatt sin dialog med handläggare inom samhällsbyggnadsförvaltningen och bedömer att det finns intresse av fortsatta samtal.

Kommunen har beslutat ta fram en ny översiktsplan med start 2021. Från TNFs sida ser vi det som helt nödvändigt att översiktsplaneringen fortsättningsvis sker med stark koppling till en strategisk miljöbedömning och med ett kraftigt ökat hänsynstagande till miljö- och klimatfrågor. Många viktiga beslut som rör en klimatomställning kan och bör tas på den kommunala nivån, och i det arbetet är en översiktsplan ett värdefullt dokument.

Klimatgruppen

har under 2021 bestått av 6 personer, som arbetar informellt men samordnat och har möten veckovis.

Under 2021 har vi ställt frågor till politiker som sitter i kommunstyrelsens arbetsutskott om klimatet, hur de ser på det, vad de anser att kommunen ska göra för att minska koldioxidutsläppen på Tjörn samt en del frågor om översiktsplanens inriktning på klimatfrågan. Frågorna skickades till samtliga partier och sen hade vi uppföljande digitala möte med de partier som visade intresse.

Vi fick dålig respons från Sverigedemokraterna och Tjörnpartiet. De visade inte något intresse för klimatfrågan och svarade inte på frågorna och ville inte vara med på digitala möten. Vi hade även möte med flera partier samtidigt, eftersom tonläget mellan partierna var lite spänd och vi försökte få till en bättre dialog mellan politikerna. Sammanfattningsvis visade det sig att miljöpartiet och Socialdemokraterna vara mest aktiva i klimatarbetet på Tjörn. Vi deltog även tillsammans med ordförande i Tjörns naturskyddsförening vid ett möte med engagerade vindkraftsmotståndare på Klädesholmen. Det blev ett bra möte där vi fick formulera våra olika åsikter inför varandra.

Vi har även skrivit en hel del insändare i lokaltidningarna och GP om klimatfrågan och om vindkraft.

Vi har haft regelbundna interna digitala möten i gruppen och försökt samla goda exempel på klimatarbete från andra kommuner bl a från Trollhättan, där de har tagit fram en koldioxidbudget för kommunen som redovisas på hemsidan. Vi har försökt läsa på om klimatforskning och samlat på oss information för att kunna ha mer kunskap i klimatfrågan.

Vi startade även en facebook sida för att sprida information om klimatet. Där har vi fått god hjälp av andra tjörnbor att fylla på med intressanta artiklar. Vi har tagit kontakt med Svenska kyrkan, Omställning Tjörn och Egnahemsfabriken för att få fart på klimatarbetet lokalt på Tjörn eftersom det är akut att vi minskar koldioxidutsläppen.

I slutet på året började vi organisera en föreläsning med Tomas Kåberger som skulle handla om energipolitik både på lokal och nationell nivå. Tyvärr kom tredje vågen av corona i vägen och mötet fick flyttas till april 2022.

Våtmarksprojekt

Under 2021 har Tjörns Naturskyddsförening hjälpt till att söka medfinansiering till tre våtmarksprojekt på Tjörn - en förstudie om återskapande av Mölnebo Damm samt två fysiska åtgärder i Röra inom Stigfjordens naturreservat. Våtmarksprojekten är ett resultat av 8+fjordars arbete med vattenhållande åtgärder för att minska uttorkningen av vattendrag och på det sättet gynna vandrande fisk som öring och ål. Totalt har 42 000 kr beviljats från Naturskyddsföreningens riksorganisation.

För Tjörns Naturskyddsföreningens styrelse, i mars 2022.
Sverker Molander, ordförande